IV. INTERNATIONAL VAN SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

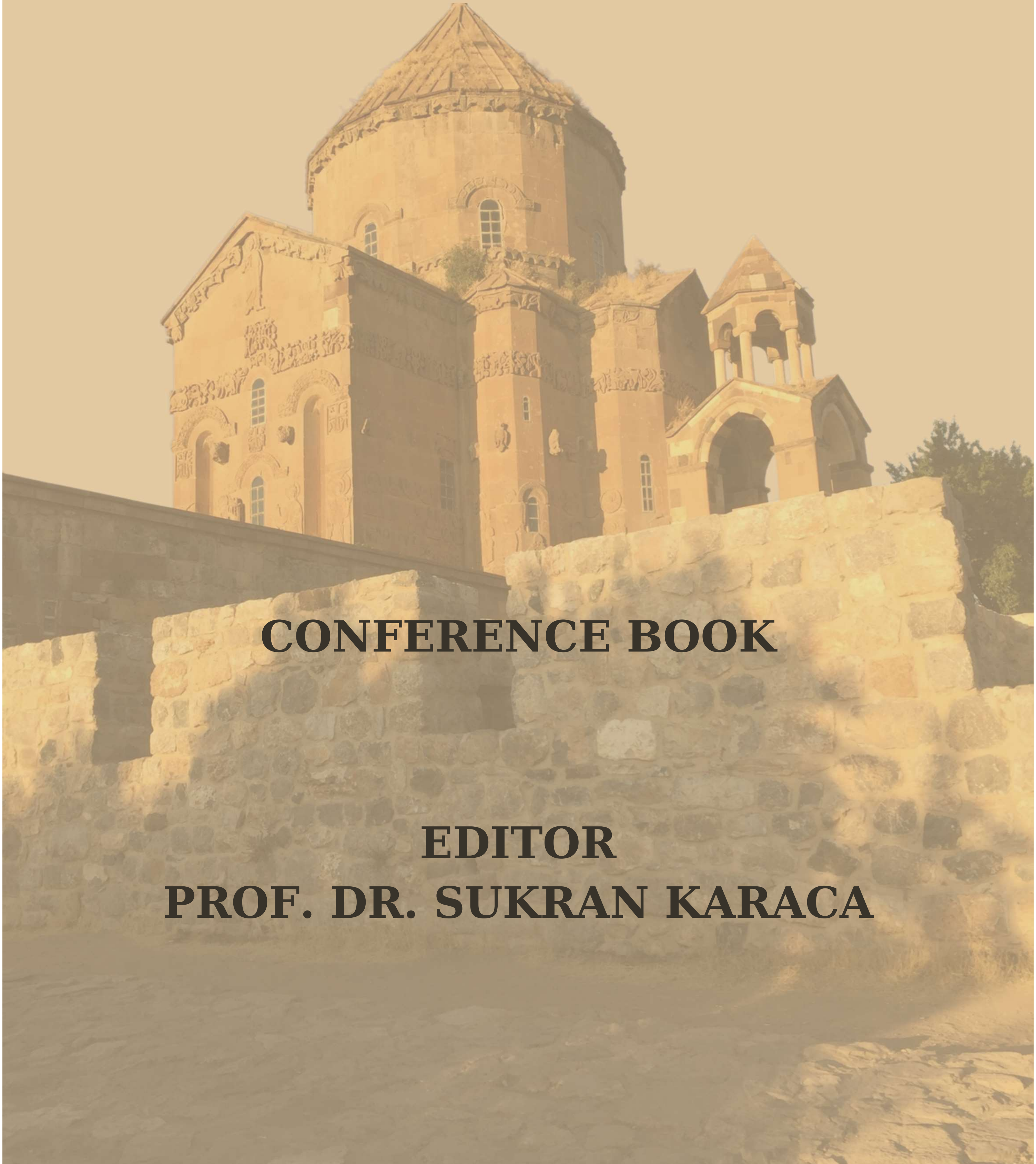

CONFERENCE BOOK

EDITOR
PROF. DR. SUKRAN KARACA

IV. INTERNATIONAL VAN SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

MARCH 21- 23, 2025
VAN, TURKIYE

EDITOR: PROF. DR. SUKRAN KARACA

COPYRIGHT © 2025
BY ASES CONGRESS ORGANIZATION
PUBLISHING COMPANY LIMITED
ALL RIGHTS RESERVED. NO PART OF THIS PUBLICATION MAY BE REPRODUCED, DISTRIBUTED OR TRANSMITTED IN ANY FORM OR BY ANY MEANS, INCLUDING PHOTOCOPYING, RECORDING OR OTHER ELECTRONIC OR MECHANICAL METHODS, WITHOUT THE PRIOR WRITTEN PERMISSION OF THE PUB LISHER, EXCEPT IN THE CASE OF BRIEF QUOTATI ONS EMBODIED IN CRITICAL REVIEWS AND CERTAIN OTHER NONCOMMERCIAL USES PERM ITTED BY COPYRIGHT LAW.
ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING® IT IS RESPONSIBILITY OF THE AUTHOR TO ABIDE BY THE PUBLISHING ETHICS RULES.
ASES PUBLICATIONS – 2025©

24.03.2025
ISBN: 978-625-95806-9-2

CONTENTS

AUTHOR(s)	TITLE	PAGE NO
FEYZI ASIK MEHMET ONAT YUNUS DUNDAR ZEYNAL KIRAC	AİLENİN SANAT EĞİTİMİNDE ROLÜ VE ÖNEMİ	1
HASNA DARFAOUI	THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA MARKETING ON CONSUMER BRAND ENGAGEMENT IN THE MOROCCAN BANKING SECTOR	6
SAFA EL AMRAOUI	THE IMPACT OF WORKPLACE CONFLICT ON JOB SATISFACTION AND EMPLOYEE PERFORMANCE	8
MELAHAT CELIK SEDA TASMIS ISIK MUSTAFA DOGRU	EXAMINATION OF TEACHERS' PERCEPTIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TERMS OF DEMOGRAPHIC VARIABLES	10
HALIL IBRAHIM KILIC MUSTAFA DURSUN	COMPARATIVE INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF LITZ WIRE USAGE ON THE ENERGY EFFICIENCY, THERMAL AND MAGNETIC PERFORMANCE OF INDUCTION MOTOR WINDINGS	21
HASIM OZDAS	A STUDY ON THE VERSES IN WHICH THE STYLE OF SABR AND TAḲSĪM IS APPLIED	32
HASIM OZDAS	DISPUTES ABOUT THE MEANING AND INTERPRETATION OF THE WORD “AL-ḤAVĀYĀ” IN SURAH AL-ANʿĀM VERSE 146	34
RABIA DOGAN ORKIDE BAKALIM	A REVIEW OF THESIS STUDIES ON SELF-COMPASSION IN TURKEY INCLUDING PSYCHOEDUCATION PROGRAMS: A SYSTEMATIC REVIEW	36
MERYEM KONU KADIRHANOGULLARI	ANXIETY AND MOTIVATION IN BIOLOGY CLASSES: A STUDY ON UNIVERSITY STUDENTS	49
HEIKO SCHUSS	COMPARING THE POLITICAL AND ECONOMIC CULTURES OF SEVEN ARAB COUNTRIES WITH SPECIAL RESPECT TO THE ROLE OF THE STATE IN THE ECONOMY	61
GOKHAN COBANOGULLARI MELIKE CIYDEM	THE IMPACT OF CORRUPTION, CURRENT ACCOUNT DEFICIT, AND INFLATION ON BUDGET DEFICITS: EVIDENCE FROM TRANSITION ECONOMIES AND TURKIYE	69
IMANE DARFAOUI	THE ROLE OF WEBSITE USABILITY AND BRANDED APP USABILITY IN SHAPING ONLINE PURCHASE INTENTION OF MOROCCAN FASHION BRANDS	71
MOHAMED EISSA MUSA IBRAHEM	SAHRA ALTI AFRİKA'DA YABANCI YATIRIM AKIMLARININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	73
AYNUR BƏDƏLOVA	ÇANAQQALA DÖYÜŞÜNÜN TÜRK ƏDƏBİYYATINDA BƏDİİ İFADƏSİ	74
AMIN AGAGULOV	NAVIGATING THE SEAS OF UNCERTAINTY: MODERN STRATEGIES IN BUSINESS RISK MANAGEMENT	77
RAVIL EMIL ASLANOV	FEATURES OF THE PRODUCTION AND STRUCTURE FORMATION OF IRON- GLASS MATERIALS	85
BABAYEVA MALAHAT RAMIZ KIZI	FAMILY AND HOME STYLE IN THE LANGUAGE OF AZERBAIJAN FOLK CULTURE	93
BABAYEV YAQUB MƏHƏRRƏM OGLU	ON THE IDEA-AESTHETIC SIGNIFICANCE OF HATAI'S POEMS	100
BABAYEV YAQUB MƏHƏRRƏM OGLU	THE EMBODIMENT OF RELIGION, MODERITY, AND MORAL-DIDACTIC IDEAS IN KHATAI LYRICS	107

IBRAHIM SALIHU KOMBO FATIMA, ABUBAKAR KATCHA FATIMA, MOHAMMED ALKALI NDALIMAN SALIHU ALHAJI ISAH	POLITICAL CLASS AND ANTI CORRUPTION WAR IN NIGERIA	114
RAHIM AMRAH ZAMANOV	PROSPECTS FOR THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN ACCOUNTING	121
ALI SERCAN KARAKAS NURI MURAT YAGMURLU	PRESENTATION OF A PROTOTYPE EQUATION STUDY ON COLLOCATION COMBINATION WITH FINITE ELEMENT METHOD	125
SELIM BOZDOGAN	IBN KHALDUN'S THOUGHTS ON SOCIAL STRUCTURES IN THE CONTEXT OF SPACE AND POLITICS	133
MUHAMMED ALI BELGRAT OMER KARAL	UTILIZATION OF ARINC 818 IN MEDICAL IMAGING SYSTEMS	139
EZELCAN SEGAH DILBER CEREN AYKAC ABDULKADIR AY SERKAN NACAK FATMA EBRU IKIZ	PSİKOLOJİK DANIŞMADA BİLİŞSEL TERAPİLERİN ÖFKE KONTROLÜNE ETKİSİ: KURUMSAL BİR DEĞERLENDİRME	146
CEREN AYKAC EZELCAN SEGAH DILBER FATMA EBRU IKIZ	TEK EBEVEYNLE BÜYÜYEN ÇOCUKLARIN BAĞLANMA STİLLERİ: PSİKOLOJİK DANIŞMANIN ETİK YAKLAŞIMLARI VE MÜDAHALE STRATEJİLERİ	157
ELIF SU ATLI MUSLIM ALANOGLU	USE OF PODCASTS IN VALUES EDUCATION	168
SULEYMAN POLAT SONGUL KARABATAK MUSLIM ALANOGLU	BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF STUDIES ON THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION	180
LEYLA KERIMOVA	MEHMET EMİN YURDAKUL ESERLERİNDE VATANSEVERLİK	203
BEYTULLAH YAGIZ ERDAL EKER YENER ALTUN	TRAINING OF MULTI LAYER PERCPETRON WITH SALP SWARM ALGORITHM	207
UMRAN KUCUKOZDEMIR BERRIN DUMLU HALIT KARAGOZ SEDANUR AKALIN AYDIN	A DIFFERENT LOOK AT TRITICALE	212
H. TUGCE ZELCEK BURCIN AVCI	CONSERVATIVE TREATMENT OF DENTIGEROUS CYST AND SPONTANEOUS TOOTH ERUPTION: CASE REPORT	214
FURKAN KUTSAL SEMA KAYA	HYPODONTIA ASSOCIATED with INCONTINENTIA PIGMENTI: A CASE REPORT	216
FATIH ELITAS SEMA KAYA	ERYTHEMA MULTIFORME: A CASE REPORT	218
BERJIN GULER BURCIN AVCI	MULTIDISCIPLINARY APPROACH TO AN IMPACTED PERMANENT INCISOR AND ASSOCIATED DENTAL ANOMALIES: A CASE REPORT	219
SILA NAZLICAN MERMIT SELIN BAGLAN SEMA KAYA ALAETTIN KOC	THE ANATOMICAL SECRETS OF THE NASOPALATINE CANAL AND LINGUAL FORAMEN: MORPHOLOGICAL AND QUANTITATIVE ANALYSIS USING CBCT	221
MERVAN ONUR BURCIN AVCI	REPLANTATION OF AVULSED TOOTH AFTER TRAUMATIC DENTAL INJURY AND RECURRENT TRAUMA: A 2-YEAR CLINICAL FOLLOW-UP	223
SELIN BAGLAN SILA NAZLICAN MERMIT SEMA KAYA ALAETTIN KOC	RADIOMORPHOMETRIC ANALYSIS OF TRABECULAR AND CORTICAL BONE OF THE MANDIBLE IN PATIENTS WITH	225

	BEHCET DISEASE	
GIZEM SAHIN BAYINDIR NUVIT ATAY	A COMPARISON OF THE COMMUNICATION AND EMOTIONAL EXPRESSION SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS WHO TAKE A COMMUNICATION SKILLS COURSE AND THOSE WHO DO NOT	227
HATICE TETIK METIN ALI GUZEL	BIRTH MODE PREFERENCES AND INFLUENCING FACTORS OF STUDENTS AT VOCATIONAL SCHOOLS FOR HEALTH SERVICES	235
PELDA POLAT MEHMET ALI SEN	COMPARISON OF CANCER KNOWLEDGE LEVEL WITH SOCIODEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS IN ADULTS	237
ZIYA TAN	GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPROACHES FOR DATA AUGMENTATION IN HEALTHCARE	248
YASEMIN AKCORA MUMIN GOKHAN SENOCAK	USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN VETERINARY MEDICINE	250
ONUR KAYA FIRAT OGUZ	TWO DIFFERENT MAXILLARY MOLAR DISTALIZATION METHODS IN THE TREATMENT OF CLASS II MOLAR RELATIONSHIP: A CASE REPORT	260
IKBAL ESRA PEHLIVAN	EFFECTIVENESS OF ORAL HYGIENE INTERVENTIONS IN THE PREVENTION OF HALITOSIS	262
AYSEGUL ONER OSMAN YILMAZ	EPIDURAL ANAESTHESIA REGION IN ANIMALS: ANATOMICAL BASIS, APPLICATION AREAS AND CLINICAL IMPORTANCE	264
ESRA MODOGLU SITKICAN OKUR	CANINE AND FELINE BENIGN PROSTATIC HYPERPLASIA: DIAGNOSIS AND TREATMENT APPROACHES	266
ESRA MODOGLU AYSE GOLGELI BEDIR	SCHIFF -SHERRINGTON PHENOMENON IN CATS AND DOGS: DIAGNOSIS, CLINICAL SIGNIFICANCE AND TREATMENT OPTIONS	267
EMRE SAHIN SALIHA BEDIZ SAHIN	THE EFFECT OF ZN-DOPED CuO NANOPARTICLES SYNTHESIZED VIA GREEN SYNTHESIS USING BLACK GRAPE SEEDS (Vitis vinifera L.) ON Salmonella Enteritidis IN AN IN VITRO CHICKEN DIGESTIVE SYSTEM	268
TURAN YAMAN VOLKAN KOSAL	EFFECT OF CARVACROL ON POTASSIUM BROMATE-INDUCED TESTICULAR DAMAGE IN RATS	278
EGEMEN TANRINIAN HICRAN OZLEM ILGIN	2019-2020 YILLARINDA YOUTUBE PLATFORMU ÜZERİNE YAZILMIŞ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	280
RABIA OREN HICRAN OZLEM ILGIN	WHATSAPP AS A SOCIAL MEDIA APPLICATION: AN ANALYSIS ON GRADUATE THESES	292
EMINE KUCUKER	EFFECT OF ETHYLENE ON CLIMACTERIC AND NON-CLIMACTERIC FRUIT SPECIES	316
EMINE KUCUKER	THE USE OF SOME ETHYLENE ANTAGONISTS IN POST-HARVEST PHYSIOLOGY	324
EMRAH KUS	COMBUSTION AND QUALITY PARAMETERS IN BIOPELLET PRODUCTION: MEASUREMENTS AND ANALYSIS	333
EMRAH KUS	PELLETIZING MACHINES AND BIO-PELLET PRODUCTION	344
ERKAN ISIK NESLIHAN YONCA SATIR	ORGANIC FARMING OPPORTUNITIES IN VAN AND PROBLEMS FACED BY FARMERS	354
NESLIHAN YONCA SATIR ERKAN ISIK	MISUSE OF AGRICULTURAL LANDS AND LEGAL PROCESSES	356

AYSE TURKHAN AYBUKE UNSAL YILDIRIM EREN OZDEN	CHARACTERIZATION OF PEROXIDASE FROM PEPPER SERA DEMRE 8 SEEDS	358
IPEK DURUKAN	RECONSTRUCTION AND COMPREHENSIVE RESTORATION AS A METHOD OF CULTURAL HERITAGE CONSERVATION: A CRITICAL PERSPECTIVE ON ONGOING PRACTICES IN THE OLD VAN CITY	360
MERVE DUYDU	TRANSFORMATION OF MATERIAL IN CONTEMPORARY ART WITH AN INTERDISCIPLINARY APPROACH	362
EYYUP SEVGIN CEMAL TOSUN	WIND ENERGY POTENTIAL ANALYSIS OF VAN PROVINCE	371
CEMAL TOSUN EYYUP SEVGIN	SOLAR ENERGY IN VAN: CURRENT STATUS AND FUTURE POTENTIAL	377
MUHAMMED ERCAN	COLUMNS USED IN LIQUID CHROMATOGRAPHY	385
ELIF DUYGU KAYA	PARTIAL PURIFICATION AND CHARACTERIZATION OF POLYPHENOL OXIDASE ENZYME FROM TEA (Camellia sinensis) FRUIT PERICARP	386
ALI RIZA KUL ADNAN ALDEMIR	APPLICATION OF RESPONSE SURFACE METHODOLOGY FOR OPTIMIZATION OF REMOVAL CONDITIONS FOR METHYLENE BLUE FROM AQUEOUS SOLUTIONS ON CRANBERRY ADSORBENT	388
AYSENUR GUMUS ADNAN ALDEMIR	DETERMINATION OF STATISTICAL RELATIONSHIPS BETWEEN WATER QUALITY PARAMETERS OF ILICA STREAM IN VAN LAKE BASIN	389
BASAK TUNA	AN APPROACH TOWARDS HIGH PERFORMANCE POLY(ETHYLENE TEREPHTHALATE)-NANOCLAY NANOCOMPOSITES	390
YUNUS BAYSAL, GULSAH SAYDAN KANBEROGLU	DEVELOPMENT OF PVC MEMBRANE POTENTIOMETRIC SENSOR FOR DETERMINATION OF DOPAMINE	392
ABDURRAHMAN GULMEZ	HISTORY OF WESTERN TURKESTAN: OCCUPATION, RESISTANCE AND THE PROCESS OF DIVIDED	394
ABDURRAHMAN GULMEZ	AN EVALUATION OF HISTORY EDUCATION IN AZERBAIJAN	396
ZULFU DEMIRTAS KOKSAL CIFTCI	CLASSROOM TEACHERS’ PERCEPTIONS OF ORGANIZATIONAL IDENTITY: A QUALITATIVE STUDY	398
MUSA AZAK	THE REFLECTIONS OF ARISTOTLE'S POLITICAL PHILOSOPHY AND NATURAL LAW THOUGHT IN THE SPANISH COLONIAL WARS: JUAN GINES DE SEPULVEDA AND HIS JUST WAR THOUGHT	406
MEHMET ALI PINAR	INVESTIGATION OF SCIENCE TEACHERS' VIEWS ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE	408
MEHMET ALI PINAR	AN ANALYSIS OF VALUES IN SCIENCE TEXTBOOKS ALIGNED WITH THE TÜRKİYE CENTURY MAARIF MODEL	410
SEZGIN YILDIZ	EVALUATION OF DAFFODIL FLOWER IN GERGER DISTRICT (ADIYAMAN) AS A BOTANICAL TOURISM VALUE IN TERMS OF RURAL DEVELOPMENT	412
KONUL ƏLƏDDIN QIZI MƏMMƏDOVA	İBTİDAİ SİNİFLƏR ÜZRƏ MÜƏLLİM ÜÇÜN METODİK VƏSAİTLƏRDƏ VERİLƏN DİNLƏMƏ MƏTNLƏRİNİN PEDAQOJİ-PSİXOLOJİ ƏSASLARI	414
GUNEL SHEFIYEVA ELKHAN	FORMAL WRITING VERSUS INFORMAL WRITING	416

GUNEL HUMMƏTOVA (PƏNIYEVA) SALEH	XX ƏSİR 90-CI İLLƏR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATINDA QARABAĞ MÖVZUSU	419
HƏSƏNOVA LEYLA ZIYAFƏT QIZI	HEYDƏR ƏLİYEV VƏ AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI	420
ELMAN GULIYEV	LIFE AND LYRIC AND PHILOSOPHICAL CREATIVITY OF NIZAMI GANJAVI	422
BABAYEVA MALAHAT RAMIZ GIZI	THE INTERACTION OF POINTS OF VIEW IN JANE AUSTEN'S EMMA	429
EMIL RAUL OGLU AGAYEV	THE ROLE OF DIRECT TEACHING METHOD IN THE TEACHING METHODOLOGY OF FINE ARTS	437
KONUL HƏSƏNOVA	KONSEPTUAL DİL VƏ SEMANTİK ƏLAQƏLƏR: POEZİYA KONTEKSTİNDƏ ABREVİATÜRLƏR VƏ KİMYƏVİ STRUKTUR İSTİFADƏSİ	440
ULDUZ FƏRHAD QƏHRƏMANOVA	"DÜNYA İNSANI" MODELİ ƏDƏBİYYATŞÜNASLIQ MÜSTƏVİSİNDƏ	442
ULDUZ FƏRHAD QƏHRƏMANOVA	THE HISTORY OF THE STUDY OF SABIR'S LEGACY IN THE LITERATURE OF THE 1960S AND 1970S	444
ULDUZ FƏRHAD QƏHRƏMANOVA	TYPES OF NOVELS BY CONTENT: EPIC AND ADVENTURE NOVELS	448
KONUL HƏSƏNOVA	ŞEİRDƏ "ÖZ" QAYIDIŞ ƏVƏZLİYİNİN ROLUNUN VƏ MƏNSUBİYYƏTİN POETİK TƏTBİQİNİN TƏHLİLİ	450
ARZU KƏRIMOVA	LANGUAGE DEVELOPMENT AND CHANGES IN AZERBAIJANI LITERATURE	452
YEGANƏ NƏRIMAN QIZI QASIMOVA	FOLKLORE AS A SOURCE OF ABBAS SAHHAT CREATIVITY	455
MƏMMƏDOVA ESMIRA FƏRHAD QIZI	WAYS TO ANALYZE LISTENING COMPREHENSION, SPEAKING, AND READING CONTENT STANDARDS IN AZERBAIJANI LANGUAGE LESSONS FOR GRADE 4	460
SAHILA IBRAHIMOVA	MICROTOPONYMS (NUMBER-CONTAINING	468
SAHILA IBRAHIMOVA	AZERBAIJAN ALPHABETS	470
AYGUN AHMADOVA SHUKUR KIZI	CHILDREN'S LITERATURE IN THE FIRST 20 YEARS OF THE 21ST CENTURY	472
DADASOVA ARZU	KAMAL TAHİRİN "ƏSİR ŞƏHƏRİN İNSANLARI" ROMANINDA QADIN	479
SAMIRƏ SƏFƏROVA	THE INFLUENCE OF TIME ON TURKISH CHILDREN'S LITERATURE: A COMPARISON BETWEEN THE TANZIMAT AND MODERN PERIODS	481
NAZILƏ QARDASBƏYOVA	RESEARCH AND RESTORATION OF MUSICAL INSTRUMENTS	492
GUNAY NOVRUZOVA	NEW ASPECTS OF UYGHUR EDUCATION IN THE 20TH CENTURY	496
LALA MUSAYEVA	THE IMPACT OF TRAINING GAMES ON STUDENTS' SPEAKING SKILLS	499
LALA MUSAYEVA	COMPARATIVE ANALYSIS OF INTERACTIVE METHODS THAT FORM LITERARY PRONUNCIATION	502
ULKER BAHSIYEVA	ELEMENTS OF REALISM IN ASHIG LITERATURE	505
ULKER ALIYEVA	CHINA'S SOUTH CAUCASUS POLICY IN THE CONTEXT OF DISPUTES CONCERNING THE AZERBAIJANI SEGMENT OF THE	509

THE ROLE OF DIRECT TEACHING METHOD IN THE TEACHING METHODOLOGY OF FINE ARTS

TƏSVİRİ SƏNƏT FƏNNİNİN TƏDRİSİ METODİKASINDA BİRBAŞA TƏLİM ÜSULUNUN ROLU

Emil Raul oğlu Ağayev

Teacher of the subject combination commission "Art and physical education" of the Azerbaijan State Pedagogical College under the Azerbaijan State Pedagogical University, ORCID NO: 0000-0001-9354-0839

Xülasə. Təsviri sənət fənninin tədrisi metodikasında ən mühüm öyrədici üsullardan biri birbaşa təlimdir. Birbaşa təlim üsuluna görə şagirdlər təsviri sənət fənnini hamı öyrənə bilər, bütün şagirdlər rəsm çəkə və ya yaradıcı layihə hazırlaya bilər. Bu təlim üsuluna görə təlim elə təşkil olunmalıdır ki, şagirdlər təsviri sənət fənnindən öyrədilən məlumatları doğru anlayaraq, dərsin effektivliyini artırsınlar.

Açar sözlər: Təsviri sənət, birbaşa təlim, təhsil, şagird, orta məktəb

Abstract. One of the most important teaching methods in the teaching methodology of fine arts is direct instruction. According to the direct instruction method, students can all learn the subject of fine arts, all students can draw or prepare a creative project. According to this teaching method, the training should be organized in such a way that students correctly understand the information taught in the subject of fine arts and increase the effectiveness of the lesson.

Keywords: Fine arts, direct instruction, education, student, secondary school

Orta məktəblərdə təsviri incəsənət fənninin tədrisində dərslər uğurlu planlaşdırılmalıdır. Birbaşa təlim üsulu isə təsviri incəsənət fənnində dərsin hərtərəfli planlaşdırılaraq, tədris materiallarının və aydın tapşırıqların şagirdlərə düzgün çatdırılmasıdır. Bütün bu öyrədilmə metodları qaydasında tətbiq olunduqda dərslər maraqlı və ətraflı formada olur.

Təsviri incəsənət fənninin tədrisində birbaşa təlim yeni yanaşma deyil. Birbaşa təlim əsasən şagirdlərdə aktiv öyrənməni inkişaf etdirir. Bu öyrənmə üsulunda şagirdlər öyrənmələrini davamlı yoxlamaqla, sistemli tədris metodu təsviri incəsənət müəllimi tərəfindən qurula bilər. Təsviri incəsənət fənninin tədrisində birbaşa təlim aşağıdakı prinsipləri özündə birləşdirir:

-bütün şagirdlər təsviri incəsənət fənnini öyrənə bilər;

-bütün şagirdlər yaradıcı və tədqiqatetmə baxımından inkişaf edə bilər;

-şagirdlər incəsənət əsərlərini düzgün təhlil edərək, yaradıcı qabiliyyətlərini gücləndirə bilərlər.

Birbaşa təlim metodunda hər bir dərs planlaşdırmadan başlayır. Şagirdlər təsviri incəsənət fənnindən hər bir mövzunu öyrənmək istədikləri şəkildə mənimsəyə bilərlər. Müəllim şagirdlərin nə öyrənəcəyini dərsin başlanğıcında xülasə kimi təqdim edə bilər. VIII sinif təsviri incəsənət fənnində “Təsviri sənətdə batal və tarixi janrlar” mövzusunu tədris etməyə başlayarkən qısa xülasə verərək, Azərbaycan və dünya incəsənətində bu iki janrın formalaşması və inkişafı haqqında məlumat verərək, əsərlər üzərində təhlillərə keçə bilər.

İLL 1. Sadıq Şərifzadə, Mikayıl Abdullayev, Böyükağa Mirzəzadə "Babəkin yürüşü"

Təsviri incəsənət fənninin tədrisində birbaşa təlimi öncə öyrənilən məlumatların təkrarı ilə başlayın. Təkrar etmələr tez-tez istifadə edilməli, çünki bütün bu proses onların yaddaşını gücləndirir. Yeni dərsi keçərkən müəllim şagirdlərlə əvvəlki öyrəndiklərini nəzərdən keçirərək, təkrar etməli və yeni mövzu üzərində fikirləri cəmləşdirilməlidir. Təsviri incəsənət fənninin tədrisində təkrarı aşağıdakı kimi etməliyik:

-şagirdlərin təsviri incəsənət fənnində çətinlik çəkdikləri hissələri bölüşərək, yenidən diqqət yetirmək;

-köhnə və yeni bilikləri əlaqələndirmək.

VIII sinif təsviri incəsənət fənnində "Jan Ogüst Dominik Enqr:xətt incəsənəti" mövzusunu başlamazdan əvvəl müəllim klassisizm cərəyanında işləyən rəssamları şagirdlərlə birgə təkrarlayır. Xəttin təsviri incəsənətdə oynadığı rolu şagirdlər tərədindən izah edilməsini və əsərlər üzərində təhlilini soruşur.

Yeni materialı kiçik hissələrlə təqdim edərək, təsviri incəsənət fənninin tədrisində şagird fəaliyyətinə yer ayırmaq lazımdır. Dərsi keçərkən müəllim şagirdləri birdən-birə yükləməməlidir. Əvvəlcə şagirdlərə mövzunu öxumaq, sonra isə qısa tezis şəklində öyrənməyi tapşırmalıdır. Qeyd etmək lazımdır ki, müəllim təsviri incəsənət fənnindən hər bir mövzunu təqdimatla etsə şagirdlər tərəfindən öyrənmə daha da maraqlı ola bilər.

Şagirdlərə təsviri incəsənət fənnində yeni öyrənmə metodları təqdim etmək lazımdır. İncəsənət əsərlərinin təhlil edilmək ardıcıllığını müəllim şagirdlərə aydın metodlarla başa salmalıdır. Əsərlərin yaddaşda saxlanılmasını təmin etmək üçün isə qısa fraqmentlərdən ibarət təsviri sənət əsərləri şagirdlərlə birgə işlənilməlidirr.

Təsviri incəsənət fənnində birbaşa öyrənmə tədris üsulunda anlamanı yoxlamaq da vacibdir. Şagirdlər tərəfindən öyrənməni, qavramağı yoxlamaq üçün suallar vermək, ümumiləşdirmələr aparmaq lazımdır. Şagirdlərlə həmçinin yeni mövzunu birlikdə sinifdə öyrədilməsi təmin

edilməlidir. Qısa-qısa, fərdi və ya qrup şəklində yeni mövzunun məlumatları birlikdə öyrənilməlidir.

Hər bir mövzunun tədrisində çətin tapşırıqlara müəllim tərədindən dəstək verilməlidir. Təsviri incəsənət fənnində şagirdlər rəsm çəkərkən çətinliklərə məruz qalırlar, bu zaman müəllim sadə formada onları başa salmalıdır və ya hissə-hissə əsəri tamamlamalıdır.

Bütün bu qeyd edilənlər birbaşa təlim üsulunu təsviri incəsənət fənninin tədrisində aktual etməklə bərabər, hər bir mövzunun araşdırılmasına şagirdləri cəlb edir. Şagirdlər öyrəndikləri faktları sadalayır və ya köhnə mövzuyla əlaqələndirirlər. Əlbəttə ki, təsviri incəsənət müəllimi tərəfindən atılan hər bir addım sinifdə öyrənmə mühitini maraqlı etmıklə bərabər, şagirdləri dərsə cəlb edir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1.Metodika və pedaqogika. Bakı 2024. S 97-99.

2.Ümumtəhsil müəssisələrinin VIII sinif təsviri incəsənət fənni üçün dərslik. Bakı 2020. 96 s.